

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Brandfarliga vätskor i hem- och fritidsmiljö

Inledning

Brandfarliga vätskor förekommer i många sammanhang i vårt dagliga liv – som bränslen, som lösningsmedel eller som rengöringsmedel. För det mesta klarar vi av att använda dem utan att olyckshändelser sker. Om olyckan är framme blir konsekvenserna ofta allvarliga. Varje år brännskadas barn och vuxna och egendom förstörs på grund av bränder som startat genom felaktig eller olämplig hantering av brandfarliga vätskor.

För dig som vill lära dig mer om brandfarliga vätskor och hur du kan använda och förvara dem på ett säkert sätt har vi tagit fram denna skrift.

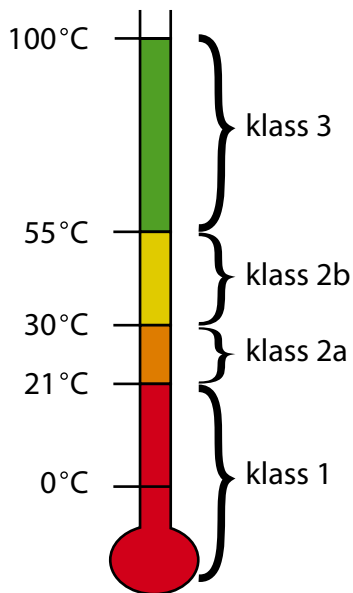

Vad är en brandfarlig vätska?

Brandfarliga vätskor kan vid ganska låg temperatur avge ångor som går att antända. Det är alltid ångor som brinner, inte själva vätskan som de kommer från.

Brandfarliga vätskor är enligt svensk lag sådana vätskor som har en flampunkt* under eller lika med 100°C. De delas in i fyra klasser – 1, 2a, 2b och 3 – där de båda första klasserna avger tillräckligt mycket ångor för att kunna antändas redan vid rumstemperatur.

* Flampunkt är den lägsta temperatur där det avgår ånga från en vätskas yta i sådan mängd att ångan tillsammans med luft kan börja brinna.

Varför är de farliga? Hur kan de ta eld?

För att något ska brinna behövs bränsle, syre och en tändkälla. Bränslet är ångorna från den brandfarliga vätskan. Syret finns i luften. Tändkällan kan vara en låga, en gnista eller en het yta.

Om blandningen mellan ångor och luft är den rätta krävs bara en mycket liten gnista, till exempel en liten statisk urladdning eller den gnista som uppstår när föremål slår emot varandra, för att ångan ska antändas.

Hur kan man veta vad som är brandfarligt – märkning?

Förpackningar ska märkas enligt gemensamma regler inom EU. Eftersom märkningssystemet kommer att förändras under de närmaste åren finns både den gamla och den nya märkningen med i tabellen nedan. Båda kommer att finnas fram till 2015. För brandfarliga vätskor gäller följande märkningar:

”Gamla” märkningssystemet:

Farosymbol	Farokod	Farobeteckning	Flampunkt
	F	Extremt brandfarligt	Under 0 °C
	F+	Mycket brandfarligt	0 - 21 °C
		Brandfarligt	21 - 55 °C

”Nya” märkningssystemet:

Piktogram	Signalord	Faroangivelse	Flampunkt
	FARA	Extremt brandfarlig vätska och ånga	Under 23 °C, kokpunkt under 35 °C
	VARNING	Mycket brandfarlig vätska och ånga	Under 23 °C, kokpunkt över 35 °C
		Brandfarlig vätska och ånga	23 - 60 °C

Gränserna för flampunkten i märkningen kommer att förändras något och i båda märkningssystemen saknas särskild märkning av brandfarlig vätska som tillhör klass 3.

Vanliga brandfarliga vätskor

Här kommer några exempel på brandfarliga vätskor som är vanliga i hem- och fritidsmiljö:

Klass	Vätska	Användning
1	Bensin	Drivmedel för fordon och olika redskap, rengöring
	Aceton	Lösningsmedel, nagellacksborttagning
	Etanol, 2-propanol	Bränslen, till exempel för spritkök, dekorations-spisar, koncentrerad spolarvätska, K-sprit, röd-sprit, miljövänlig tändvätska, handsprit
	Metanol	Denatureringsmedel i vissa etanolprodukter, bränsle för hobbymotorer
	Toluen, etylacetat	Lösningsmedel, vanliga huvudbeståndsdelar i thinner
	Dietyleter	Ingår i vissa bränslen för hobbymotorer, fläckborttagning
2a	Xylen	Lösningsmedel i till exempel lim, vissa snabb-torkande färger, rostskyddsfärger
2b	Fotogen	Bränsle till fotogenkök, element, kylskåp
	Terpentin	Lösningsmedel
	Petroleum produkter	Lacknafta, penseltvätt, lösningsmedel i oljefärger och oljelack, avfettningsmedel
3	Diesel	Drivmedel, bränsle för elproduktion
	Eldningsolja	Bränsle för uppvärmning och elproduktion
	Petroleum-produkter	Tändvätska, lampolja

Förvaring av brandfarliga vätskor

Så här mycket får du förvara

Hemma får man, sammanlagt av alla fyra klasserna, förvara högst 100 liter brandfarliga vätskor. Drivmedel i fordon och reservdunk räknas inte in i detta. Dessutom får man förvara högst 10 000 liter brandfarlig vätska klass 3 (eldningsolja och diesel) för uppvärmning och elproduktion, dock inte i själva bostaden. Om man har behov av att ha mer än detta hemma måste man söka tillstånd hos kommunen.

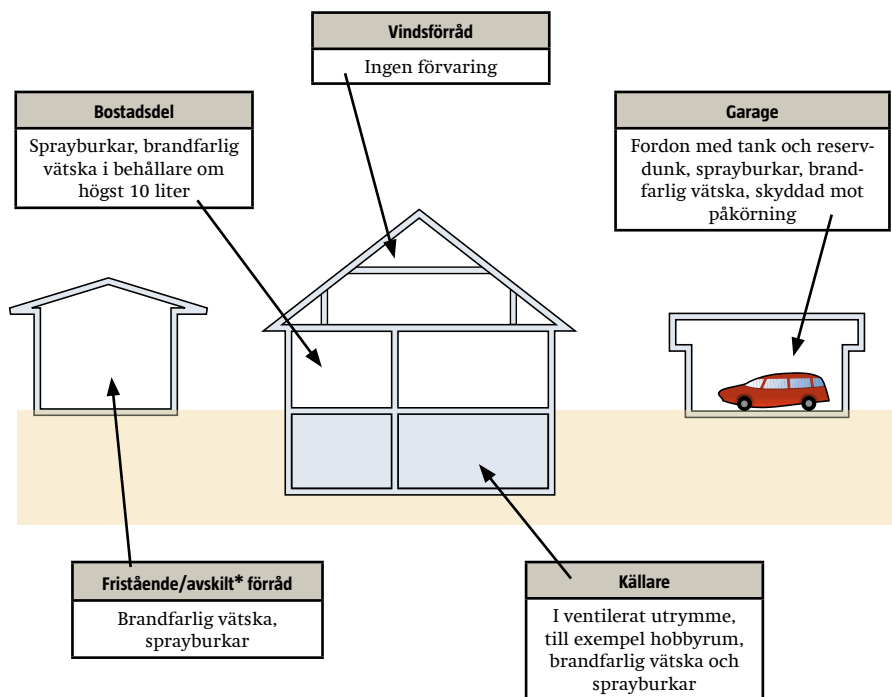
Observera att man bara får förvara brandfarliga vätskor för det egna hushållets behov, alltså inte för någon annans räkning. Eget företag gäller också som "någon annan" i detta sammanhang. Med hushållets behov avses att man bara ska förvara det man verkligen behöver hemma.

Förvaringskärl

Brandfarliga vätskor bör alltid förvaras i sin originalförpackning med originaletiketten kvar. Inne i bostaden får vätskorna förvaras i förpackningar om högst 10 liter. Vätska som köps i löst mått, till exempel bensin, ska förvaras i behållare som är avsedd för produkten, till exempel godkänd reservdunk.

Förvaring i enfamiljshus och fritidshus

Så här får du förvara brandfarliga vätskor i småhus. Regler för hur du får förvara brandfarlig gas hittar du i MSB:s broschyr "Gasol för hem och fritidsmiljö". Reglerna finns för att minska risken för att de brandfarliga varorna orsakar brand eller för att de förvärrar en redan uppkommen brand.

* Med "avskilt" avses brandtekniskt avskilt. Lokaler, utrymmen och byggnader avskiljs brandtekniskt genom att byggnadsdelarna (väggar, golv, tak, dörrar) är utförda på ett sådant sätt att en brand inte ska sprida sig vidare inom en viss tid.

Vanlig brandteknisk avskiljning i bostäder är EI 30 eller EI 60 där E står för rökavskiljning (brandrök ska inte kunna sprida sig till nästa utrymme), I står för isolering (värme ska inte kunna gå genom byggnadsdelen) och 30 eller 60 står för den tid i minuter den avskiljande byggnadsdelen ska klara.

